

Na razvalinah Palmíre.

Zjutraj zgodaj smo bili vstali, ter se podali na pot, da bi tem prej dosegli Palmíro.*) Še ne daleč od Karjacije in bili smo že v puščavi. Velikanska planjava se je razprostirala pred nami, le daleč daleč pred nami videli smo tenke krive črte, kakor da bi jih bila sapa risala v pesek.

Konji so bili že zeló spehani, in čeravno so se pri vsakej stopinji skoraj do kolen v pesek pogrezali, vendar smo zeló urno jezdili. Tudi vreme nam ni bilo ugodno, kajti suh veter je bril po puščavi in črni oblaki so se jeli zbirati nad nami. Časi sem si svojo družčino malo ogledal in spominjal sem se male podobice, ki sem jo nekđaj videl, predstavljajočo „trôpo Beduinov pred hudim viharjem bežečo.“ Zadej, čisto zadej na planjavi, videle so se razvalíne. Je li to Palmíra? Zdelo se mi je, kakor bi ne bilo mogoče, da bi te razvaline kaj družega kazale nego staro mesto Palmíro, in moja domisljija si je mnogo prizadevala, da bi si to krasno nekdanje mesto z vso njeno čaróбно podobo predstavila. Basni pripovedujejo, da pridejo dobri in zli duhovi iz puščave, ter prinesó novorojenim kraljevskim otrokom darila, in Palmíra se mi je dozdeval kraj, iz katerega so le dobri duhovi dohajali. Palmíra s svojim krasnim zidovjem, o katerem sem slišal pripovedovati, zdela se mi je mesto, s senčnatimi palmami obdano, v katerem so vsi dobri duhovi stanovali.

Črte, ki smo jih videli zjutraj, so bile goré, gole goré, brez dreves, brez listja in trave, samo skalovje, ki je oklépalo planjavo, kake 4 ure dolgo in ravno toliko široko. Dolina se je razprostirala proti severo-zahodu. Tù smo počivajoč pričakovali solnčnega vzhoda. Krasen pogled! ki ga pa nismo smeli dolgo uživati. Komaj so prvi žarki zlatega solnea posijali, že smo se dalje pomikali z našimi konji. Dve uri smo jezdili po dolini, da pridemo v drugo dolino. Radostno mi je srcé igralo, ko se vrhu hriba na 200 stopinj približamo. Tù smo videli občudovanja vredno delo. Bil je „vodotok,“ ki je v prejšnjih časih mesto z vodo oskrboval. A od kod je tekla voda? Vsa okolica je pusta in s peskom posuta. Ponosne skale, ki nesó vodotok, nemajo ne duha ne sluha kake rastline; vse je pokrito z drobnim puščavnim peskom, ki ga strašni vihar Samum priveje. Na desnej in levej stráni vodotoka smo videli nekaj čvetero voglatih zidov, bili so to velikanski stolpi. Pot, po katerem smo stopali, peljala nas je memo jednega teh stolpov, in zdaj še le smo zapazili, da so to grobni spomeniki. Veselo vriskajoč so tekali naši spremljevalci, ogoreli sinovi puščave, vrhu gore, raz katere je njihovo veselo vpitje odmevalo na vse strani. Mi smo hiteli za njimi, in od vrha goré smo ugledali staro, prekrasno mesto pod seboj — mrtvo sicer — a vendar v svojih razvalinah večno živeče. Ni mogoče popisati razvalin tega velikanskega mesta, še celó majheno podobo o njih narisati ni mogoče človeku takó, da bi si jih v duhu lahko predstavljaj. Gledé mnogih družih ostankov iz starih časov, ne poznam je razvaline, ki bi imela lepoto Palmíre. Pri Palmíri narava ni ravno krasna, da bi kinčala velikanske razvaline; tù je vse suho, planótno in polno peska. Pla-

*) Palmira je bilo od Salomona sezidano mesto na nekej zelenici v sirskej puščavi.

njava, ki se do reke Evfrata širi, nerodovitna je in dolgočasna. Razpalo mesto je tako velikansko, da potrebuje človek dobri dve uri, da je obhodi. Kje so časi, ko je bilo to mesto polno življenja in veselega gibanja! Kje so časi, v katerih so bili ljudje zmožni tako velikanska poslopja staviti? Korintiških stebrov je vse polno, ki delajo velik vtis na človeka, ker jih le malo malo zidovja obdaja. Ni mogoče krasote in lepote teh stebrov primerjati s prelepim palmovim gozdom. Nemi in popolnem zamaknjeni v starodavno mesto Palmíro jezdili smo v klanec proti mestu pazno ogledovajoč vse, da bi se kaj ne izgubilo našim očem.

Prvo, kar smo ugledali, bila je palača, od katere se pa samo dvorovi še vidijo, ki jih obdajejo lepo in umeteljno izdelani stebri. Dalje idoč, dospemo do templja, katerega velikost se lahko sodi po dobro ohranjenih stolpovih, ki ga obdajejo. Hiteli smo dalje. Tam zagledamo umeteljno izdelan vhod, tukaj zopet kak slovesen oblók, ne daleč vrata iz lepih stebrov sestavljena. Steber za stebrom se vrstí, njih število je ogromno; tukaj jih stoji cel kùp, ondu se dviga samo jeden ponosno s svojim vrhom v zrak. Tu obdaje po več stebrov kak vodotok, ondu zopet ležé le kosi kacega stebra, ki o njegovej velikosti pričajo. Tu in tam molé iz zemlje na pol podrtá zidovja, ostanki, različnih podob in gomile nekdanjih prebivalcev gledajo na pol s peskom zasute izpod zemlje. Svoje konje smo spremljevalcem Beduinom v varstvo prepustili, in ves dan med razvalinami hodili ter jih občudovali. Tako lepa je Palmíra! Poskušal sem poslopje ali prav za prav le razvalino nekdanjega poslopja si narisati; s konca sem hotel tudi celo mesto na papir spraviti, ali brez posebnih priprav se mi ta misel ni dala izvršiti; tudi časa mi je k temu delu primanjkovalo. Iz začetka smo se namenili še drug dan tukaj ostati, ali brez potrebne hrane, in pa, ker so se turški dezertjerji tu okrog klatili ni nam bilo mogoče, in sklenili smo zvečer se domóv vrniti. Ko smo tedaj že v mraku svoje konje zasedli in se od lepe samíce obrnili nazaj jezdèč preko gore, zdelo se mi je, kakor da bi bil nekaj zapustil, kar sem že davno ljubil in poprej za spomin v svojem srci nosil, a zdaj pa ta spominek samo jedenkrat vidèč, moram ga za vselej zapustiti. Še dolgo smo vsi zamaknjeni gledali z vrha hriba doli na prelepo razsuto mesto, od žarkov zahajajočega solnca čarobno razsvetljeno. O kako strašno, strašno mrtva si Palmíra! Na tvojih razvalinah ni videti ne drevja ne listja, še mahú ne, samo golo skalovje in nič nego golo skalovje! Ko bi jaz Beduin bil, in bi mi moja mati umrla, pokopal bi jih v tvoje razvaline, da bi jih na tak način večno na svoje srce navezal. Toda nazaj se mi je treba vrniti, nazaj v mrzle severne kraje in samo tvojo podobo poneseš s seboj v svojo rojstno vas. To se zna, v prvem trenutku imam vtisek tvoje podode še lep in čist, a časoma tvoji stebri v mojem spominu razpadejo, pesek in prah se vzdigneta, in tebe, velikanska gomila iz spomina izbrišejo ali iz srca ne! — Z Bogom Palmíra! Z Bogom kraljica puščave.

Poslovenil M. Málóvrh.